

Reidun Mahler Askheim
Kirkebakken 3 B
3921 Porsgrunn

Trondheim, 11.03.2021

Deres ref.:

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2020/9653

Saksbehandler:
Kari Nybø Dahl

Vedtak i klagesak om søknad om tilbygg til fritidsbolig ved Eiangen i Skrim og Sauheradjella naturreservat

Vi viser til din klage av 16. juni 2020 på Statsforvalteren i Vestfold og Telemarks avslag på søknad om tilbygg til fritidsbolig i Skrim og Sauheradjella naturreservat. Klagesaken ble oversendt fra Statsforvalteren 6. juli 2020. Vi har i etterkant også mottatt tilleggsopplysninger fra deg i e-post av 12. juli 2020 med vedlegg og i et udatert brev.

1. Vedtak

Miljødirektoratet opprettholder Statsforvalterens avslag på søknad om tilbygg til fritidsbolig i Skrim og Sauheradjella naturreservat.

Miljødirektoratets vedtak er fattet med hjemmel forskrift om vern av Skrim og Sauheradjella naturreservat § 3, jf. naturmangfoldloven § 48 og forvaltningsloven § 34 fjerde ledd.

2. Kort om bakgrunnen for saken

Du søkte om bruk av helikopter til å frakte materiale til et tilbygg på din hytte i Skrim og Sauheradjella naturreservat. Etter at Statsforvalteren oppdaget at tilbygget ikke var omsøkt etter verneforskriften, ble det også søkt per epost 6. mai 2020 om etterfølgende tillatelse til å sette opp tilbygg til hytte (gnr./bnr. 124/33). Hytta ligger vest for vannet Eiangen i Midt-Telemark kommune. Tilbygget du ønsker å reise er på 13m². I søknaden er det vist til godkjenning fra kommunen, som ikke har opplyst om at tiltaket også må søkes om etter verneforskriften. Det vises til at hytta ligger på en ås/kolle på eiendomstomt. Hytta er ikke verneverdig, og det er behov for flere soverom.

Statsforvalteren avsto søknaden i vedtak 9. juni 2020 under henvisning til verneforskriften og naturmangfoldloven § 48. Statsforvalteren viser til at det ikke foreligger spesielle grunner til å kunne gi tillatelse til tiltaket, og at en tillatelse vil kunne føre til presedens på grunn av antallet hytter i verneområdet. Statsforvalteren uttaler at tiltaket må tilbakeføres ettersom tiltaket allerede er påbegynt uten tillatelse, se naturmangfoldloven § 11.

Begrunnelse for klagen

Vedtaket er påklaget i brev av 16. juni 2020. I klagen viser du til søknad til Midt-Telemark kommune om tilbygg på brutto 12m² og at tillatelse til dette ble gitt 23. mars 2020. Hytta er på 30m² og har et soverom med veggfaste køyer med sengeplass til 8 personer. Hytta er oppført i 1958 og er av laftet tømmer fra området. Hytta ligger om lag 50 meter inn i verneområdet på eiendomstomt.

Hytta trenger sårt vedlikehold og det er startet med dette. I forbindelse med legging av nytt tak ble det søkt om tilbygg sånn at hytta kunne få to soverom. Dagens soverom er planlagt omgjort til stue/oppholdsrom. Fordi det ikke er vei til hytta er det ønskelig å få fraktet opp materialer med helikopter, og det er dette som er søkt om til Statsforvalteren.

Du viser til at du ikke har fått beskjed fra kommunen om å søke Statsforvalteren om å oppføre tilbygg. I vedtaket står det at hyttas grunnflate er 50 m², noe som er feil. Vedtaket har også karakter av "klipp og lim". Der vises til at tiltaket ikke vil påvirke verneverdiene. Hytta er i utkanten av verneområdet, og det er ingen truede eller sjeldne arter i nærheten av hytta. Du viser til din kjennskap til området etter å ha brukt hytta i flere år. Det vises til rundskriv om forvaltning av verneverdier, som viser at mindre tilbygg kan tillates. Nødvendig vedlikehold eller oppføring av et lite tilbygg vil ikke utgjøre noen forskjell. I begge tilfeller trengs frakt av materialer.

Når det gjelder § 10, viser du til at alle hyttene ligger spredt i naturreservatet og at ikke er turisthytter på Sauheradsiden. Områdene med mye aktivitet er langt fra din hytte. Det er ikke behov for hogst og tiltaket vil ikke påvirke verneverdier eller naturmangfold.

Statsforvalterens forberedende klagebehandling

Statsforvalteren har vurdert klagen og har forståelse for ønsket om mer plass på hytta, men mener det ikke foreligger spesielle forhold som gjør at det bør gis dispensasjon til dette. Selv om avstanden til vernegrensen oppgis å være kun 50 meter, ligger hytta fremdeles innenfor vernegrensen, og lovverket gjelder for hele verneområdet. Det er uheldig at kommunen ikke opplyste om at tiltaket behøvde tillatelse etter verneforskriften og oversendte søknaden til Statsforvalteren.

Når det gjelder vedtaket, vises til at dette ligger på Miljøvedtaksregisteret og kan dermed finnes på nett. Ellers refereres det til formuleringer i verneforskriften og naturmangfoldloven som naturlig nok er like, samt at noe generell informasjon om verneområdet kan ha lignende ordlyd som i vedtak fra daværende Fylkesmannen i Buskerud om avslag på søknad om hyttetilbygg i reservatet. Det er korrekt at det ikke er registrert spesifikke naturverdier i området rundt hytta. Det er registrert et hekkende fiskeørnpar på en holme på nordvestsiden av Eiangen, ellers er det registrert et stort antall rødlistede arter i området ved Eiangen. Generelt mener Statsforvalteren at vernemyndighetene skal ha en restriktiv praksis for å tillate bygging i verneområder. De viser til at tillatelsen skaper en uheldig presedens, til tross for at din hytte ligger i et område av mindre aktivitet. Statsforvalteren har målt hytta i digitalt kartverktøy til å være ca. 50m².

Tilleggsbemerkninger i e-post av 12. juli og 13.juli 2020

Du fastholder at hytta er 30m² og viser til en takst fra 1983. Det kan være at kartverktøyet viser verandaen, som ikke er beboelsesrom. Du mener at presedenshensyn ikke burde ha betydning for din søknad, når de andre hyttene i området er moderne. Det er kun din hytte som ble bygget på

denne måten. Du viser til et vedtak av 10. juni 2020 fra Statsforvalteren i Oslo og Viken, hvor et helikopterløft av materiale ble tillatt i forbindelse med bygging av en markterrasse. Du mener at prinsippet om likebehandling medfører at søknaden burde tillates.

3. Miljødirektoratets vurderinger

Som klageinstans i saken kan vi prøve alle sider av saken. Vi kan også ta hensyn til nye omstendigheter og forhold som ikke er tatt opp i klagen. Vi kan treffe nytt vedtak i saken eller oppheve det og sende saken tilbake til fylkesmannen til helt eller delvis ny behandling, se forvaltningsloven § 34.

Bruken av helikoptertransport for frakt av materialer har Statsforvalteren ikke tatt stilling til, og det er derfor ikke gjenstand for klagebehandlingen.

Rettslig grunnlag

Skrim og Sauheradjella naturreservat ble vernet ved kgl.res. 19. desember 2008. Formålet med naturreservatet er å bevare et stort og sammenhengende skogområde der store deler er urørte eller tilnærmet urørte, som økosystem med alt naturlig plante- og dyreliv og naturlige prosesser i skog. Området har gode forekomster av død ved og er levested for en rekke sårbare og hensynskrevende arter. Området har særskilt vitenskapelig og pedagogisk verdi på grunn av sin størrelse.

Det omsøkte tiltaket er i utgangspunktet ikke tillatt etter verneforskriftens § 3:

"Det må ikke iverksettes tiltak som kan endre naturmiljøet, som for eksempel oppføring av bygninger, anlegg, gjerder eller andre varige eller midlertidige innretninger".

Verneforskriften har ikke bestemmelser som åpner for å tillate tilbygg til eksisterende fritidsboliger i naturreservatet.

Søknaden om tilbygg må vurderes etter den generelle dispensasjonsbestemmelsen i naturmangfoldloven § 48. Alternativet som kommer til anvendelse i denne saken, er bestemmelsens først alternativ om at det kan gis dispensasjon fra verneforskriften dersom byggetiltaket:

- ikke strider mot vernevedtakets formål og
- ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig.

Ved vurdering av søknaden skal de miljørettslige prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12 legges til grunn som retningslinjer i den grad de er relevante, se naturmangfoldloven § 7.

Kunnskapsgrunnlaget

Kunnskapsgrunnlaget i saken vurderes å være tilstrekkelig til å fatte vedtak, se naturmangfoldloven § 8. Selv om det ikke er registrert nasjonalt eller regionalt viktige naturtyper eller rødlistearter i det aktuelle området rundt hytta, er det registrert flere rødlistede fuglearter i området rundt Eiangen. Statsforvalteren viser til at verneområdet har gode forekomster av død ved, og er levested for en rekke sårbare og hensynskrevende arter. Naturreservatet har store områder med gammel skog som er lite påvirket av mennesker i nyere tid. Området har elementer fra flere naturtyper (skog, fjell, myr, vann) og totalt sett er dyrelivet artsrikt.

Hytta ligger i utkanten av verneområdet, men vernebestemmelsene gjelder for hele området. Det opplyses i søknaden at hytta er på ca. 30 m². Målinger gjort av Statsforvalteren ut fra digitalt kartverktøy (Oslofjord GIS) viser at hytta er ca. 50 m². Miljødirektoratet legger til grunn at dette er den totale bygningsmassen på fritidseiendommen din inkludert terrasse, og ikke kun bruksarealet.

Vurdering av dispensasjon

Verneforskriften har ikke bestemmelser som åpner for tilbygg eller utvidelser, og søknaden må derfor vurderes etter naturmangfoldloven § 48. Denne bestemmelsen gir hjemmel for å gi dispensasjon dersom tiltaket ikke er i strid med verneformålet og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig. Begge vilkårene i bestemmelsene må være oppfylt for at forvaltningsmyndigheten kan vurdere en dispensasjon fra verneforskriften. Dersom vilkårene er oppfylt må det foretas en skjønnsmessig vurdering av om det skal gis dispensasjon. I denne vurderingen er behovet for tiltaket relevant, i tillegg til en vurdering av tiltakets påvirkning på naturverdiene i området. Et viktig hensyn i vurderingen er at dispensasjonsbestemmelsen ikke skal brukes til å utvide rammene som er gitt i vernevedtaket. Bestemmelsen er ment som en sikkerhetsventil som skal fange opp spesielle tilfeller som ikke ble vurdert på vernetidspunktet.

Miljødirektoratet er enig i Statsforvalterens vurdering av at det er uheldig at kommunen ikke har opplyst om at tiltaket også er søknadspliktig etter verneforskriften. I naturreservatet gjelder strenge regler for byggetiltak. Vedlikehold av eksisterende bygninger er tillatt og kan utføres uten søknad. Vedlikehold omfatter ikke ombygging eller utvidelse av bygninger, dette krever dispensasjon fra forbudet. Verneforskriften har andre hensyn enn plan- og bygningslovens bestemmelser, og er strengere når det gjelder tillatelse til nye bygninger eller utvidelse av eksisterende bygninger. Selv om tiltaket ikke direkte berører truede naturtyper eller arter, vil den samlede belastningen av ulike tiltak i verneområdet ha betydning. Innenfor naturreservatet er det ca. 50 bygninger. Dette inkluderer turisthytter, setre og private hytter. Vi er enig med Statsforvalteren i at presedensvirkningen av en tillatelse tillegges stor vekt i saken. Tillatelse til tilbygg kan føre til en uheldig praksis for andre bygninger i verneområdet. Dette gjelder selv om bygningene ligger spredt, og at din hytte ligger langt fra traktorveier, turstier og ski- og skuterløyper. Faren for en bit-for-bit-nedbygging av verneområdet tilsier en streng praksis når det gjelder å tillate bygging i verneområder.

Statsforvalteren har vurdert som sannsynlig at en tillatelse vil gi søknader om tilsvarende tiltak i fremtiden. Det vises også til en tidligere sak der en mindre hytte i naturreservatet ikke fikk dispensasjon til tilbygg.

Miljødirektoratet finner ikke grunnlag for å overprøve Statsforvalterens vurdering i denne saken. Selv om vi har forståelse for et ønske om større plass, er ikke dette vurdert å være et spesielt tilfelle som faller inn under dispensasjonsbestemmelsen i naturmangfoldloven § 48. Det fremgår av forarbeidene til naturmangfoldloven § 48 at dispensasjonshjemmelen er en sikkerhetsventil for tiltak som ikke kunne forutses eller spesielle/særskilte tilfeller som ikke ble vurdert på vernetidspunktet. Hvilke tiltak som tillates og avgrensning av verneområdet har vært gjenstand for høring i verneprosessen. Forarbeidene til verneforskriften viser at spørsmålet om nye byggetiltak ble vurdert i verneprosessen.

Det er opplyst i søknaden at grunnarbeidene er startet opp i tråd med tillatelsen fra Midt-Telemark kommune. Vi gjør oppmerksom på at påbegynt tiltak må fjernes. Statsforvalteren kan fatte vedtak om retting etter naturmangfoldloven § 69, dersom dere ikke selv gjenoppretter tilstanden på stedet.

Når det gjelder vedtaket du viser til fra Statsforvalteren i Oslo og Viken, gjelder dette kun helikopterløft i lufta over et naturreservat og ikke et byggetiltak. Selv om du oppgir at søknaden gjelder helikopterløft, forutsetter dette at byggetiltaket har tillatelse også etter verneforskriften.

Etter en konkret vurdering stadfester Miljødirektoratet vedtaket fra Statsforvalteren i Vestfold og Telemark. Miljødirektoratet er enig i Statsforvalterens vurdering av at tiltaket ikke kan tillates etter naturmangfoldloven § 48.

4. Klagerett

Vedtaket er endelig, og du kan ikke klage på vedtaket.

Hilsen
Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen signatur

Knut Fossum
seksjonsleder

Tone Lise Alstad Eid
seniorrådgiver

Tenk miljø - velg digital postkasse fra e-Boks eller Digipost på www.norge.no.

Kopi til:
Statsforvalteren i Vestfold og Telemark